

2023-03-21 Nr. NV-610

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-244; 23-245 TAIS-23-1083(2); 23-1084(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĮ PROCESĄ REGLAMENTUOJANČIŲ EUROPOS SĄJUNGOS IR TARPTAUTINĖS TEISĖS AKTŲ ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. X-1809 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO KETVIRTUOJU(2) SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTĄ (toliau – Įstatymo projektas).		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☐ Ne	Teisingumo ministerija	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-03-14	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projektu sprendžiami Hagos konvencijos dėl užsienio teismų sprendimų civiliniais arba komerciniais klausimais pripažinimo ir vykdymo (toliau – Konvencija) inkorporavimo į Lietuvos nacionalinės teisės sistemą klausimai ir siekiama užtikrinti, kad visos tarptautinio pobūdžio bylos dėl sprendimų pripažinimo ir vykdymo civiliniuose santykiuose, nepriklausomai nuo to, ar jos susijusios su Europos Sąjungos valstybe nare, ar su prie Konvencijos prisijungusia trečiaja šalimi, būtų nagrinėjamos pagal vienodas nacionalines procedūras.

Konvencija yra daugiašalė tarptautinė sutartis, taikoma tiesiogiai, todėl nacionalinės įgyvendinimo priemonės reikalingos tik dėl Konvencijos nuostatų, nukreipiančių į valstybės Konvencijos dalyvės nacionalinę teisę ar procedūras.

Nei galiojančiame Civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatyme (toliau – Įstatymas), nei Civilinio proceso kodekse nėra įtvirtintos normos, būtinos tinkamam Konvencijos taikymui praktikoje. Todėl reikalinga papildyti Įstatymą, kuriame numatyta Europos Sąjungos teisės aktų ir tarptautinių konvencijų įgyvendinimo tvarka.

Atkreiptinas dėmesys, kad Konvencija buvo sudaryta 2019 m. liepos 2 d. Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos (toliau – HCCH) rėmuose.

2022 m. liepos 12 d. buvo priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2022/1206 dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl užsienio teismų sprendimų civiliniais arba komerciniais klausimais pripažinimo ir vykdymo (toliau – Tarybos sprendimas).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu siūloma papildyti Įstatymu reguliuojamą Europos Sąjungos teisės aktų ir tarptautinių konvencijų įgyvendinimą - nustatyti prašymų pagal Konvenciją pateikimo ir nagrinėjimo Lietuvoje tvarką:

- prašymus dėl teismo sprendimų pripažinimo ir (ar) vykdymo pagal Konvencijos nuostatas nagrinėtų Lietuvos apeliacinis teismas;
- prašymai būtų nagrinėjami *mutatis mutandis* taikant Įstatymo 4 straipsnio 4, 5 ir 6 dalių nuostatas (prašymas dėl leidimo vykdyti Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimą pateikiamas Lietuvos apeliaciniam teismui. Šis prašymas turi atitikti bendruosius procesiniams dokumentams keliamus reikalavimus, prašymą nagrinėja vienas Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas. Prašymą peržiūrėti nutartį dėl leidimo vykdyti Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimą nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo trijų teisėjų kolegija, šioms prašymams nagrinėti taikomos atskirųjų skundų nagrinėjimo taisyklės);
- pripažįstami ir vykdomi Konvencijos 11 straipsnyje numatyti teisiniai susitarimai.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūloma Įstatymo projekto įsigaliojimą sieti su Konvencijos įsigaliojimo Europos Sąjungai diena, t. y. 2023 m. rugsėjo 1 d.

Ši įsigaliojimo Europos Sąjungai ir visoms valstybėms narėms data numatyta, atsižvelgiant į Konvencijos 28 straipsnio 1 dalies nuostatą, pagal kurią Konvencija įsigalioja pirmą dieną mėnesio, einančio po to, kai pasibaigia laikotarpis (12 mėnesių), per kurį gali būti pateiktas pranešimas apie tai, kad antra valstybė deponavo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo priemonę, ir nė viena valstybė nedeponavo prieštaravimo dėl kitos prisijungimo.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodiklių nustatymas neaktualus.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projekto derinime dalyvavo Teisėjų taryba, Nacionalinė teismų administracija, Lietuvos apeliacinis teismas, Lietuvos advokatūra.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Su institucijomis Įstatymo projektas suderintas be pastabų.

Įstatymo projektas svarstytas 2023 m. kovo 14 d. Tarpinstituciniame pasitarime, papildomų pastabų ar pasiūlymų nepateikta.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Konvencija taikytina sprendimų, priimtų civilinėse ir komercinėse bylose, pripažinimui ir leidimui vykdyti, kai sprendimas, priimtas vienoje susitariančiojoje valstybėje, turi būti pripažintas ir vykdomas kitoje susitariančiojoje valstybėje. Ji nėra taikoma ginčams, susijusiems su biudžetu, muitais, administraciniais ir kitais santykiais, nurodytais Konvencijos 2 straipsnyje, įskaitant ir arbitražą.

Konvencijai įsigaliojus Europos Sąjungos atžvilgiu, ji taps privaloma ir Lietuvos Respublikai. Ji galios santykiuose su trečiosiomis šalimis – Konvencijos dalyvėmis. Prisijungdama prie Konvencijos Europos Sąjunga pagal Konvencijos 18 straipsnį pareiškė, kad ji Europos Sąjungoje esančio negyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto nuomai Konvencijos netaikys.

Vadovaujantis Tarybos sprendimo 3 straipsniu Europos Sąjunga įgyvendina kompetenciją visų šios Konvencijos reglamentuojamų klausimų atžvilgiu, valstybės narės (išskyrus Daniją) nepasirašys, neratifikuos, nepriims ir nepatvirtins Konvencijos, tačiau jos privalo Konvencijos laikytis dėl to, kad Europos Sąjunga prisijungė prie jos.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas